

SUOMEN VAPAA-AJAN-
KALASTAJIEN
KESKUSJÄRJESTÖ

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2–6 A 11
00580 Helsinki
olli.saari@vapaa-ajankalastaja.fi

LAUSUNTO

30.4.2023

Pohjois-Savon ELY-keskus,
Kalatalouspalvelut
kirjaamo.pohjois-savo@ely-keskus.fi

VIITE Lausuntopyyntö/ kuulutus (POSELY/1117/2023, POSELY/1115/2023,
POSELY/615/2023, POSELY/615/2023 ja POSELY/615/2023.

ASIA Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön lausunto Puumalan, Mikkeli-
Luonterin, Puruveden, Heinäveden ja Haukiveden kalatalousalueiden
kalastuksensääteleyhdotuksia.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön lausunto

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) on tutustunut kalatalousalueiden esittämiin sääteleyhdotuksiin ja esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa.

ASIAN TAUSTA

Pohjois-Savon ELY-keskus on tehnyt kuulutukset/lausuntopyynnöt koskien kalastuslain (379/2015) 53 §, 57 § ja 65 § mukaisia Puumalan, Mikkeli-Luonterin, Puruveden, Heinäveden ja Haukiveden kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmien kalastusrajoitusehdotuksia. Kuulutuksien mukaisesti vaikutusmahdollisuus tarjotaan niille, joiden oikeutta tai etua asia koskee, mutta myös heille, jotka eivät ole asianosaisia.

Käyttö- ja hoitosuunnitelman sisältö määritellään kalastuslaissa. Suunnitelman tulee ottaa huomioon myös maa- ja metsätalousministeriön vahvistamat kalavarojen hoitotoimenpiteitä sisältävät ohjelmat, suunnitelmat ja strategiat niin, ettei suunnitelma vaikeuta valtakunnallisten kalavarojen hoitosuunnitelmien toteuttamista.

SUOMEN VAPAA-AJANKALASTAJIEN KESKUSJÄRJESTÖN KANTA

- SVK esittää rasvaeväleikatun järvitaimenen 50 senttimetrin pienimmän sallitun pyyntimitan korottamista 60 senttimetriin Heinäveden kalatalousalueen ehdotuksen tapaan muillakin kalatalousalueilla.**

Kalastuslain (379/2015) keskeisenä tavoitteena on turvata kalalajien luontainen elinkierto, parhaaseen saatavilla olevaan tietoon perustuen. Kalatalousalueiden tulee ottaa huomioon käyttö- ja hoitosuunnitelmia tehdessä valtakunnalliset kalavarojen hoitosuunnitelmat.

Vuoksen järvitaimenen toimenpideohjelma tuo selkeästi esille keinoja, jotka edistävät järvitaimenkantojen kehittymistä. Toimenpideohjelmassa todetaan myös, että vaeltavien taimenkantojen naaraiden keskimääräinen kutukoko on yli 60 cm. Kalastuksen kohdentaminen tätä pienempiin yksilöihin aiheuttaa tarpeetonta kalastuskuolleisuutta, joten rasvaeväleikattuja taimenia koskeva pyyntimittasäätelystä on tärkeä rooli rauhoitettujen rasvaevällisten taimenen kantojen vahvistamisessa. Se vahvistaisi järvitaimenen luontaisen elinkierron palauttamiseksi useilla alueilla tehtyjen ja tehtävien kunnostustoimien tuloksellisuutta, toisi myös lisää kiinnostavuutta vesialueita kohtaan sekä lisäisi istutuksista saatavaa hyötyä.

Lisäksi huomioitavaa on, että useat Vuoksen eteläisen yhteistyöryhmän kalatalousalueet tai kalatalousalueiden osa-alueet ovat myös äärimmäisen uhanalaisen järvilohen vaellusalueita. SVK:n huomauttaa, että rasvaeväleikatun taimenen pyyntimitan nosto järvilohen vaellusalueella on toimenpideohjelmassa tunnistettu yhdeksi tärkeimmistä yksittäisistä kalastusrajoitustoimenpiteistä järvilohen suojelun ja kestävä kalastuksen yhteensovittamiseksi. Rasvaeväleikatun taimenen pyyntimitan nosto tukee siten myös äärimmäisen uhanalaisen järvilohen pelastamista sekä mahdollistaa säätelytoimenpiteiden yhtenäistämistä verkkokalastuksessa.

2. SVK esittää harjuksen alamitan nostamista 35 senttimetrinä 40 senttimetriin Puruveden ja Puumalan kalatalousalueilla.

Vuoksen vesistöalueen harjuskantojen toimenpideohjelman mukaan Vuoksen vesistöalueen järvikutuisen harjuksen tärkeimpiä alueita ovat Suur-Saimaa, Puruvesi ja Pielinen. Toimenpideohjelmassa hoito- ja suojelualueet on jaettu kahteen ryhmään. Parhailta harjusalueilla (luokka 1) on todennäköisesti luontaisesti lisääntyvä harjuskanta, luokan 2 alueilla lisääntyminen on vaarantunut. Molempien ryhmien harjusalueita löytyy em. kalatalousalueilta. Toimenpideohjelmassa tuodaan esille myös, että ainoa täysin varma luontaisesti lisääntyvä järviharjuskanta Etelä-Savon alueella on Puruvedellä ja, että Etelä-Saimaalla tehdyt poikaisnuottaukset ovat osoittaneet harjuksen lisääntymistä useilla eri alueilla. Harjuksen alamitan nosto tukee kalatalousalueilla tehtyjä muita säätelytoimenpiteitä sekä turvaa harjuksen lisääntymisen em. kalatalousalueilla jatkossakin.

3. SVK esittää pinta- ja välivesiverkkojen kieltämistä järvilohen vaellusalueella.

Saimaan järvilohen toimenpideohjelman 2021–2030 mukaan pintaverkkopyyntiä ei tulisi sallia, sillä verkkoon joutuneet lohet todennäköisesti kuolevat, vaikka solmuvälisäätelystä olisikin tehty 60 cm mittaisen lohen pyyntiä ajatellen. Verkon solmuväli ei pysty erottelemaan rasvaevällistä lohta evättömästä, joten ilmeisenä vaarana on, että myös rasvaevällisiä järvilohia joutuu pyynnin kohteeksi. SVK:n huomauttaa, että pintaverkkojen kieltäminen järvilohen vaellusalueella on toimenpideohjelmassa tunnistettu yhdeksi tärkeimmistä yksittäisistä kalastusrajoitustoimenpiteistä äärimmäisen uhanalaisen järvilohen pelastamiseksi.

Kalatalousalueiden ehdotukset sisältävät yhtäläisiä kirjauksia sekä pinta- että välivesiverkkojen solmuvälisäätelyn uudistamiseksi. Esityksien mukaan niitä harjoitettaessa ei alle 21–22 millimetrin muikkuverkkoja lukuun ottamatta saisi käyttää alle 80 mm (Puruveden kalatalousalueella alle 65 mm) solmuvälin verkkoja. SVK katsoo, että käyttöoikeuden piiriin jäisi juuri sellaiset verkot, joiden pyynti kohistuisi suuriin järvilohiin (ja järvitaimeniin). Järvilohen kriittinen tilanne huomioiden ei tällaista pyyntimuotoa tulisi sallia, jossa sivusaaliiksi saatavat rasvaevälliset järvilohet todennäköisesti kuolisivat.

4. SVK esittää tarkennuksia Haukiveden kalatalousalueen ehdotuksiin alueella esiintyvien uhanalaisten vaelluskalojen suojelemiseksi.

Kuulutuksen mukaan kalatalousalue ehdottaa yhden lohikalan (rasvaeväleikattu taimen ja järvilohi) vuorokausikiintiötä vapakalastukseen. Hyväksytyssä käyttö- ja hoitosuunnitelmassa ehdotus on kuitenkin kirjattu muotoon: rasvaeväleikattu taimen tai järvilohi. SVK huomauttaa, että kirjoitustavalla on merkittävä vaikutus siihen, miten ehdotettu vuorokausikiintiö vaikuttaisi käytännössä kalastukseen. Lisäksi SVK huomauttaa, että Vuoksen vesistöalueella rasvaeväleikatulle järvilohelle on kalastusasetuksessa säädetty kaikkia kalastajia koskeva yhden kalan vuorokausikiintiö, jota ei ELY-keskuksen päätöksellä voi muuttaa koskemaan vain vapakalastusta. Kalastussäädösten ymmärrettävyyden vuoksi SVK esittää, ettei ELY-keskus tee lainkaan alueellista päätöstä rasvaeväleikattua järvilohia koskien.

SVK voi kannattaa vuorokausikiintiön asettamista rasvaeväleikattuihin järvitaimeniin, jos se yletetään koskemaan yhtäläisesti kaikkia kalastajia ja samanaikaisesti nostetaan SVK:n edellä esittämän mukaisesti rasvaeväleikatun taimenen pienin sallittu pyyntimitta 60 senttimetriin. Lisäksi SVK katsoo, että kalatalousalueen kannattaisi viestiä kalastajille, kuinka pyydyskalastuksessa tulee ottaa em. vuorokausikiintiöt huomioon. Tästä oletetaan olevan jo runsaasti käytännön kokemusta seitsemältä edelliseltä vuodelta järvilohen saaliskiintiön myötä.

Samassa Haukiveden kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman kappaleessa, jossa vuorokausikiintiöitä ja pinta- ja välivesiverkkoja on käsitelty, todetaan myös seuraavaa: *Haukiveden pääallas on äärimmäisen uhanalaisen järvilohen keskeinen vaellusreitti, mikä vesialueen omistajien on suositeltavaa ottaa huomioon kalastuksen järjestämisessä. Vesialueen omistajat voivat harkintansa mukaan esimerkiksi rajoittaa kalastusta keskeisten vaellusreittien kapeikkoalueilla.* Vaikka suunnitelmassa on kartalla osoitettu kolme keistä kapeikkoa, ei niihin esitetä rajoitustoimia. SVK katsoo, että kalatalousalueen tulisi ottaa asiassa aktiivisempi rooli, kuten Saimaan järvilohen hoito-ohjelmassa 2021–2030 todetaan. Sen kestävä kalastuksen järjestämistä koskeviin toimenpiteisiin on kirjattu seuraavaa: *Kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmiin alueellisesti ja ajallisesti tarkennettuja kalastuksen säätelykeinoja, joilla voidaan edelleen vähentää järvilohen kalastuskuolevuutta ja siten edistää kannan elvyttämistä.*

- 5. SVK tukee ja kannattaa muita lausuntopyyntöön sisältyviä kalatalousalueiden toimenpide-ehdotuksia.** Valtaosa niistä on tehty kestävä kalastuksen ja uhanalaisten vaelluskalojen suojelun yhteensovittamiseksi, mutta mukana on myös toimenpiteitä esimerkiksi kuhan kalastuksen ohjaamiseksi luonnonlisäntymistä ja kestävä kalastusta edistävään suuntaan.

Lopuksi SVK toteaa kiitellen, että Vuoksen alueella on tehty/tehdään tai suunnitellaan tehtäväksi monia vaelluskalojen elinympäristöjen kunnostustoimia. Säätelytoimenpiteitä ei kuitenkaan käyttö- ja hoitosuunnitelmissa esitetä virtavesien suualueille (verkkokalastus yleensä kriittisintä), mikä voi vesittää kunnostustoimista saatavan hyödyn ja estää riittävän kalamäärän pääsyä kunnostetuille alueille. Kunnostustoimista saatavaa hyötyä lisäisi myös kalan esteetön vaellusmahdollisuus järviolueiden kapeissa salmissa laajemminkin, kuin vain järvilohen kannalta keskeisimmissä paikoissa. Nämä SVK toivoo otettavan huomioon tulevissa säätelytoimenpiteissä.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Janne Tarkiainen (lausunnon valmistelija)
kalatalousasiantuntija

Olli Saari
toiminnanjohtaja